

motion må varda remitterad till det för arbetsordnings upprättande af Kammaren tillsatta tillfälliga Utskott.

Stockholm den 29 Januari 1867.

N. A. Fröman.

N:o 45.

Af Herr Storckenfelt, Carl Johan, angående ändringar i Utsöknings- och Rättegångs-balkarne.

Rättmätiga klagomål hafva ofta försports öfver den långsamhet, som eger rum i vår rättsskipning och exekution.

Felet är väl icke så sällsynt att finna hos vederbörande myndigheter; men så har också lagstiftningen i vissa fall lemnat personer, som icke vilja eller kunna göra rätt för sig, ett rikt fält för trakasserier, särdeles då deras fasta egendom skall gå i betalning för gäld eller fråga är om deras skiljande från besittning af sådan egendom. Genom fullföljd af en orättmätig talan i högre instans kan med nuvarande lagstiftning en sådan gäldenär uppehålla vederparten i sin rätt under flera år, oftast utan att denne slutligen kan få ersättning för sina förluster i och för sjelfva hufvudsaken, långt mindre för rättegångskostnaden. I vräkningsfrågor är vår lagstiftning mycket ofullständig och i vissa fall rent stridande mot allmänt antagna rättsprinciper: t. ex. 16 Kap. 5 § Jorda-balken om uppsägning ett år förr än legostämman är ute.

Har jag slutat aftal med en arrendator af min fastighet att arrenderätten skall upphöra viss dag, så borde väl ett sådant förord bryta lag och jag icke vara förpligtad att uppsäga arrendatorn före Thomædag, ett år förr än legostämman är ute.

Af en eller annan anledning (oftast den att arrendatorn håller sig undan) kan jag icke verkställa uppsägning så att han kan bevisas, och nödgas så i åratals bibehålla en brukare af min jord, med hvilken jag är högst missbelåten och som måhända icke fullgör någon af sina åtagna förbindelser.

De väsendtligaste stadganden rörande utmätning och doms fullgörande äro:

1:o Utsöknings-balkens 3 Kap. 5 §: "Hafver någon vunnit hos underrätt och värder deremot vädjadt, njute ändå utmätning och ställe borgen för det han om händer får, eller låte godset sättas i kvarstad" etc.

2:o Samma balks 5 Kap. 8 §. "Nu hafver den som mätes hos ej annat hus och hemvist att tillgå, då må han å landet sitta i husen qvar tre månader efter det utmätning skedd är, och i staden till nästa fardag."

3:o) Rättegångs-balken 26 Kap. 2 §. "Underrätts dom, deremot väddadt är, gånge i verkställighet efter thy i 3 Kap. 5 § Utsöknings-balken sägs, der den som vunnit det äskar och vadet ej onyttigt blefve."

4:o) Samma balks 30 Kap. 5 §. "Den som tappat i Hofrätt och vill Konungens deremot söka, gifve omant ut hvad dömdt är och sätte det hos Konungens Befallningshafvande eller i taka händer. Är det hvarom dömdt är sådant att ändringssökandet onyttigt blefve der dom fullgöres skulle, då gånge den ej till fullbordan" etc.

För att skydda såväl den ena som den andra parten i sin rätt får jag vördsammt föreslå,

det Riksdagen måtte för sin del besluta det stadgande att: *Hvem som vunnit hos Konungens Befallningshafvande eller underrätt skall genast få njuta verkställighet mot borgen, som Konungens Befallningshafvande, Magistrat eller Kronofogden i orten, godkänner; med de förändringar i ofvan citerade lagparagrafer, som af ett sådant stadgande betingas.*

Stockholm den 29 Januari 1867.

Carl Storckenfelt.

P. M. till Storckenfelts motion rörande förändring i vissa §§ af Utsöknings- och Rättegångs-balkarne.

Några exempel huru med dessa stadganden i rättskipningen tillgår:

A har arrenderat bort sitt hemman till B på tre år, räknadt till den 14 Mars 1867. Uti kontraktet finnes stadgadt, att derest B beträdes med åverkan eller vanhäfdar jorden, är han arrenderätten genast förlustig. B gör sig genast första året saker till dessa förseelser, men vägrar att vid tillsägelse afflytta. A går då till Konungens Befallningshafvande, som, efter kommunikationer fram och åter, förordnar att B skall vråkas. Sedan, efter omgången från fogden till länsman, det skrides till verkställighet, visar B att han i Hofrätten klagat öfver beslutet. Om B blefve vråkt så vore ändringssökandet, enligt 26 Kap. 3 § Rättegångs-balken onyttigt. Länsmannen måste då afstå från att verkställa utslaget. Uti Hofrätten gör B hvarjehanda invändningar, hvaröfver A måste höras. Nära två månader ätgå innan förklaring inkommer.

Inträffar detta nyss efter det allmän lottning skett, så dröjer ytterligare nära en månad innan målet blifver lottadt på referent. Har denne en stor rotel, så kan det dröja tre till sex månader innan målet är i tur till föredragning. Under tiden sitter B kvar, vanhäfdar gården och åverkar, gör upp ett lösöre köp så att hans egendom är oåtkomlig och så afgöres målet, hvarvid Konungens Befallningshafvandes utslag fastställes. A lemnar då Hofrättens utslag till verkställighet. Länsmannen kommer ånyo, men B företer diariibevis att han klagat hos Kongl. Maj:t.

Länsmannen vägar icke verkställa vräkningen af samma skäl som förut. Tjugo dagar efter Hofrättens utslagsdag skall missnöje anmälas och innan 90 dagar är inställedagen. Till följd af 26 Kap. 2 § Rättegångs-balken kan Hofrätten ej föreskrifva B såsom prestandum att fullgöra dom: "ändringssökandet blefve då onyttigt."

Så hvilat sig målet i Högsta Domstolen kanske ett år, och blir derefter ändteligen oåterkalleligen bestämdt att B skall vråkas; och det sker; men hvar skall A få ersättning, för det han i två år har varit i mistning af hemmanets afkastning och fått detsamma sköfladt och vanvårdadt?

Ett annat exempel:

För A:s fordran blir B:s fasta egendom utmätt och å exekutiv auktion försåld, att tilltrådas den 14 Mars 1867. C köper hemmanet och är nödsakad att enligt auktionsvilkoren, vid tillträdet, betala hela köpeskillingen. Det vore väl då rättmätigt att han finge å utsatt dag tillträda, men B vägrar att flytta. C begär handräckning hos Konungens Befallningshafvande, som dömer till vråkning, men, då denna skall verkställas, visar B att han klagat öfver auktionen. Denna blir fastställd i Hofrätten, men B fullföljer denna fråga hos Kongl. Maj:t, som äfven efter långt uppehåll fastställer. Det har till och med inträffat att äfven sjelfva vråkningsfrågan, oaktadt auktionen blifvit fastställd, fullföljts till högsta instansen; och på sådant sätt har en köpare icke på flera år kommit i besittning af sin fastighet, som han riktigt betalt, och i de flesta fall har han ej kunnat få någon godtgörelse för allt sitt lidande.

Ett tredje exempel:

Under min frånvaro från hemmet, t. ex. vid riksdagen, kan en person, utan ringaste rättighet dertill, på mina egor uppföra en bostad och der inflytta. Jag hemkommer och bringas i förtviflan deraf att en illa känd person, kanske en lönnkrögare, flyttat in på mig, men måste underkasta mig betydliga kostnader och åratals rättegång innan det lyckas att blifva honom qvitt.